

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2008. év július hó 11. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette miatt az I.r. vádlott és társa ellen indított büntető ügyben a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság Katonai Tanácsa Kb.II.118/2004/27. számú ítéletét az I.r. vádlott tekintetében **megváltoztatja**.

Az I.r. vádlottat az ellene jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette [Btk. 319.§ (1)-(3) bekezdés b.) pont] miatt emelt vád alól **felmenti**.

Az I.r. vádlott vonatkozásában felmerült 147.200,- (egyszáznegyvenhétezer-kettőszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az első fokú ítéletnek a lefoglalás megszüntetésével kapcsolatos rendelkezését helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek van helye, melyet az I.r. vádlott az ítélet kézbesítésétől számított 8 (nyolc) napon belül jelenthet be.

I n d o k o l á s :

A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság Katonai Tanácsa a 2007. december 27. napján kihirdetett KB.II.118/2004/27. számú ítéletével az I.r. vádlottat jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette miatt 450 napi tétel, napi tételenként 260 Ft pénzbüntetésre és lefokozásra ítélte. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére, annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról, valamint az eljárás során lefoglalt bűnjelekről. A II.r. vádlottat az ellene ellenőrzés elmulasztásának vétsége miatt emelt vád alól felmentette. Az I.r. vádlottat kötelezte az eljárás során felmerült 147.200.-Ft bűnügyi költség megfizetésére, míg a további 100.000.-Ft kapcsán megállapította, hogy azt az állam viseli.

A katonai ügyész az ítéletet tudomásul vette, az I.r. vádlott és védője fellebbezést jelentettek be ellene. a II.r. vádlott az ítéletet tudomásul vette.

A Katonai Fellebbviteli Ügyészség a Kf.IV.47/2008. számú átiratában az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tett indítványt azzal, hogy az ítéletben rögzített

pénzbüntetést a másodfokú bíróság a Btk. 87.§ (2) bekezdés d/ pontja alapján tekintse kiszabottnak és az ítélet indokolásában hibásan szereplő dátumot pedig javítsa ki. Álláspontja szerint az első fokú ítélet megalapozott, a tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett az I.r. vádlott bűnösségére. Az I.r. vádlott folytatólagos kötelességszegései és az okozott vagyoni hátrány ugyanis okozati összefüggésben áll egymással, a vádlott pedig eshetőleges szándékkal valósította meg a terhére rótt bűncselekményt.

A nyilvános ülésen az I.r. vádlott védője perbeszédében fellebbezését fenntartotta és védence bűncselekmény hiányában történő felmentésére tett indítványt. Kifejtette, hogy az üzemanyag szolgálat nem működött szabályszerűen, amely magába foglalta annak lehetőségét, hogy leltárhiány keletkezzen. Nem vitatta a leltárhiány megállapíthatóságát, azonban kiemelte, hogy ennek összege nem tisztázott. Álláspontja szerint védence nem szándékosan hibázott. Hivatkozott az elsőfokú ítélet 9. oldalán kifejtettekre, mely szerint az eredmény bekövetkezése tekintetében csak gondatlanság róható a vádlott terhére. Ezzel kapcsolatban kiemelte, hogy a hűtlen kezelés bűncselekménye vegyes bűnösséggel nem valósítható meg így az elsőfokú bíróság tévesen hivatkozik a Btk. 13. §-ára. Véleménye szerint védence büntetőjogi felelőssége nem állapítható meg, amit alátámaszt az elsőfokú ítélet hivatkozott érvelése is, amely a védelem álláspontjára helyezkedve megállapította, hogy a vádlottat az eredmény tekintetében csupán gondatlanság terheli. Téves jogi következtetésre jutott azonban az elsőfokú bíróság, amikor ilyen jogi érvelés mellett az I.r. vádlottat elítélte hűtlen kezelés miatt.

A Katonai Fellebbviteli Ügyészségnek a nyilvános ülésen jelen lévő képviselője az írásban előterjesztett indítványát változatlan tartalommal fenntartotta. Álláspontja szerint az I.r. vádlott sorozatos és tudatos mulasztása miatt keletkezett hiány az üzemanyag raktárban, a vádlott tudata pedig átfogta ennek lehetőségét. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság tévedett, amikor arra a következtetésre jutott, hogy az eredmény tekintetében a vádlott gondatlan volt, álláspontja szerint eshetőleges szándékkal valósította meg a bűncselekményt. Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az ítélet indokolásából mellőzze a vegyes bűnösségre való utalást, egyebekben pedig az első fokú ítéletet helyes indokainál fogva az I.r. vádlottnál hagyja helyben, mivel a kiszabott büntetés alkalmas a büntetési célok elérésére.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az első fokú ítéletet, az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be. 348.§ (1) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírált. A Be. 349.§ (1) bekezdésére figyelemmel a felülbírálat azonban nem terjedt ki az ítéletnek a II.r. vádlottra vonatkozó részére, mivel az elsőfokú ítélet az ő tekintetében az ítélet a kihirdetés napján jogerőre emelkedett.

A másodfokú bíróság felülbírálata során észlelte, hogy a büntető ügy iratai 2004. december 8-án érkeztek az elsőfokú bírósághoz, ami után az elsőfokú bíróság a vádiratot kézbesítette az I.r. vádlottnak és védőjének. A vádlott védője 2004. december 17-én vette át a vádiratot, majd az 5.nsz. alatt található, 2004. december 30-án érkezett beadványa szerint igü. könyvszakértő kirendelését indítványozta a

leltárhiány megállapítása érdekében. A védő ezen indítványa nem került elbírálásra, pedig a Be. 111.§ (4) bekezdése szerint, ha az ügyész vagy a nyomozó hatóság a nyomozás során szakértőt rendel ki és a vádlott vagy a védő a vádirat kézbesítésétől számított 15 napon belül indítványozza, a bíróságnak ugyanazon tényre más szakértőt is ki kell rendelnie. Mindezek alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróságnak másik szakértőt kellett volna kirendelni, azonban erről elmulasztott rendelkezni. Megállapítható az is, hogy az eljárás későbbi szakaszában sem I.r. vádlott, sem pedig védője a bizonyítási indítványát nem ismételte meg és nem tették kifogás tárgyává az elsőfokú bíróság eljárását. Ezen eljárási szabályszegést ezért a másodfokú bíróság nem értékelte olyan súlyúnak, amely miatt az első fokú ítéletet a Be. 375.§ (1) bekezdése alapján hatályon kívül kellett volna helyezni.

A másodfokú bíróság megállapította azt is, hogy az elsőfokú bíróság az ügy érkezésétől számított majdnem 2 évre tűzte ki első tárgyalási határnapját, amely az eljárás jelentős elhúzódásához közvetlenül hozzájárult. Érdemi tárgyalását követően félévenként tűzött ki tárgyalást, mivel további tanúkat kívánt meghallgatni, majd másfél év után - amikor a tanúk megjelentek - mellőzte kihallgatásukat. mindez az eljárás további elhúzódását eredményezte Az elsőfokú bíróság egyebekben az eljárási szabályokat betartotta, érdemi tárgyalását perrendszerűen folytatta le.

Az elsőfokú katonai tanács a rendelkezésre álló bizonyítékokat számba vette, megállapításai a naplózott iratok 45. és 75. nsz. alatt található szakértői véleményeken alapszik. A szakértőt a tárgyaláson is meghallgatta, és ennek alapján állapította meg annak a hiánynak az összegét, amit az I.r. vádlott terhére rótt. A tényállást alátámasztotta a tanúk vallomása, illetve a vádlott vallomása is. A szakértői vélemény 75.nsz. 3. oldalán a keletkezett hiány okait a raktáros hanyagságára vezette vissza, annak okaként egyedül a raktáros felelőtlen, hanyag, esetenként hozzá nem értő munkavégzését jelölte meg. Az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása a másodfokú bíróság álláspontja szerint mentes a Be. 351.§ (2) bekezdésében írt hiányosságoktól és azt a másodfokú bíróság elfogadta felülbírálata alapjául.

Az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényállásból ugyanakkor tévesen következtetett az I.r. vádlott bűnösségére. Ítéletének 9. oldal alulról 3. bekezdésében kifejtett jogi álláspontja téves. Ebben a következőket írja az elsőfokú bíróság: „Az I.r. vádlott tudata, főleg a 2002-es leltárhiányt követően - átfogta annak lehetőségét is, hogy mulasztásaival a katonai szervezetnek vagyoni hátrányt okozhat, azonban nyilvánvalóan nem volt célja ez, csupán az eredmény elmaradásában bízott, így a bűncselekményt vegyes bűnösséggel - az elkövetési magatartás tekintetében szándékosan, az eredmény vonatkozásában gondatlanul - valósította meg." E téves jogi indokolás - a jellege miatt - azonban a Be. 573.§ (1) bekezdés III/b./ pontja alapján szintén nem vonatkozhat az első fokú ítélet hatályon kívül helyezésére.

A Btk. 319.§ (1) bekezdésébe ütköző hűtlen kezelés bűncselekményét az valósítja meg, akit idegen dolog kezelésével bíztak meg és ebből folyó kötelességének megszegésével vagyoni hátrányt okoz. E vagyon elleni bűncselekmény szándékos bűncselekmény, azaz a bűncselekmény tényállási elemeinek - köztük az eredmény - megvalósítására a vádlottnak vagy az eshetőleges vagy az egyenes szándékának ki kell terjednie. Amennyiben egyenes vagy eshetőleges szándéka a vagyoni hátrány okozására nem terjed ki, abban az esetben nem követi el e szándékos vagyon elleni bűncselekményt.

A másodfokú bíróság - az elsőfokú bíróság téves jogi indokolásától függetlenül is - a felülbírált tényállás alapján vizsgálta, hogy az I.r. vádlott szándéka a vagyoni hátrány okozására kiterjedt-e. A másodfokú bíróság álláspontja szerint megállapítható, hogy a vádlott szándékosan szegte meg a munkavégzésére vonatkozó szabályokat, és ezzel összefüggésben keletkezett a leltárhiány. A másodfokú bíróság azonban osztotta az elsőfokú katonai tanács álláspontját, hogy az okozott vagyoni hátrány tekintetében a vádlott gondatlan volt. Nem kívánta a hiány okozását és az sem állapítható meg, hogy cselekménye következményeit előre látva abba belenyugodott volna.

A Debreceni Katonai Ügyészség a B.III.60/2004. számú vádirata azt róta a vádlott terhére, hogy nem készítette elő megfelelően a 2002-es leltárt, továbbá, hogy önellenőrzési kötelezettségének nem tett eleget. E vádirati tényállást az elsőfokú bíróság ítéletében kiegészítette azzal, hogy az is a vádlott terhére róható, hogy több alkalommal adott ki mozgásbizonylatok nélkül az általa kezelt raktárból anyagokat, továbbá elmulasztotta a számvittel történő egyeztetést is és nyilvántartási kartonjait sem vezette naprakészen.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint e kiegészítés még nem jelenti a vádhoz kötöttség elvének sérelmét, hiszen az elsőfokú bíróság a tett azonosság keretei között állapította meg ítéleti tényállását. Ugyanis az is megállapítható az eljárás adatai alapján, hogy a vádlott az alakulat gépjárműveibe történő tankolás során adott ki több alkalommal üzemanyagot mozgásbizonylatok nélkül. Az üzemanyag tehát az alakulaton belül került felhasználásra. Nem vezethette tehát az a szándék a vádlottat, hogy akár eshetőlegesen, akár pedig egyenes szándékkal vagyoni hátrányt akarjon okozni alakulatának. A tényleges hiány oka tehát nem ismert, így az leltárhiánynak tekinthető, annak kialakulásban a szakértői vélemény szerint a bizonylati fegyelem megsértése játszott elsődleges szerepet.

A BH 1981/444. számon közzétett eseti döntés szerint az a körülmény, hogy a vagyoni hátrány az elkövető munkaköri kötelességének szándékos megszegésével következett be, nem eredményezheti szándékos bűncselekmény megállapítását, ha az eredmény tekintetében gondatlanság állapítható meg. Ugyanezt az elvet követi a BH 1999/287. számon közzétett eseti döntésben kifejtett jogi álláspont is, mely szerint a hűtlen kezelés akkor állapítható meg, ha a vagyonkezeléssel kapcsolatos szabályok szándékos megszegésén túlmenően az ezzel okozati összefüggésben

bekövetkező vagyoni hátrány tekintetében az elkövető - legalább eshetőlegesen - szándékára vonható jogi következtetés.

Az irányadó tényállás alapján nem lehet arra következtetni, hogy az I.r. vádlottat az okozott vagyoni hátrány tekintetében szándékosság vezette volna, mivel a hiány kialakulásának elsődleges oka a vádlott hozzá nem értése, kellő szakképesítés hiányában e munkára való alkalmatlansága volt. Ezért nem állapítható meg terhére a hűtlen kezelés bűncselekménye. Mivel vagyonkezelési jogosítványa nem törvényen alapult, ezért hanyag kezelés vétsége sem róható a terhére. Bár a keletkezett hiányért büntetőjogi felelőssége nem állapítható meg, nagy valószínűséggel cselekménye miatt munkajogi, illetve kártérítési felelősséggel tartozik.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság egyetértve a védői indítvánnyal, az I.r. vádlottat az ellene jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés bűntette miatt emelt vád alól a Be. 6.§ (3) bekezdés a/ pontjára figyelemmel a Be. 331.§ (1) bekezdése alapján bűncselekmény hiányában felmentette.

A felmentő rendelkezésre figyelemmel a másodfokú bíróság megállapította, hogy az I.r. vádlott vonatkozásában felmerült bűnügyi költséget a Be. 339.§ (1) bekezdése alapján az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság az eljárás során lefoglalt írásos dokumentumokat az alakulatnak rendelte kiadni. E rendelkezést a másodfokú bíróság helybenhagyta.

A másodfokú ítélet ellen a Be. 386.§ (1) bekezdés b/ pontja alapján fellebbezésnek van helye.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának ítélete a Be. 372.§ (1) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2008. év július hó 11. napján

Dr. Ruzsás Róbert hb. dandártábornok sk. a tanács elnöke, Dr. Török Zsolt hb. ezredes sk. előadó bíró, Dr. Mészáros László hb. ezredes sk. bíró

A kiadmány hitelül:
Kígyósi Józsefné
bírósági ügyintéző